

Landsrettens begrundelse og resultat

Sagen vedrører en prøvelse af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 9. maj 2022, der ophæver Roskilde Kommunes afgørelse af 28. november 2019 om påbud til en grundejer om fjernelse af asbestholdigt affald fra den pågældendes ejendom beliggende i [...] efter en brand i et hus på ejendommen. Spørgsmålet er i den forbindelse navnlig, om kommunen har haft hjemmel til at udstede påbuddet i miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43. Der er efter nævnets afgørelse endvidere spørgsmål om, hvorvidt der vedrørende dele af ejendommen er tale om en jordforurening omfattet af jordforureningslovens regler.

De ubefæstede arealer

Det følger af kommunens påbud og er bekræftet ved vidnet [...]’s forklaring, at asbeststøv og mindre stykker (fragmenter) af asbestholdigt materiale efter branden er spredt på ejendommen på overfladen af jordbunden samt må anses for vasket ned i det allerøverste lag af jorden. Det er indeholdt i påbuddet, at der skal ske en afskrabning og fjernelse af minimum 5 cm af det øverste jordlag.

Det er ubestridt, at det asbestholdige materiale kan indebære en væsentlig fare for menneskers sundhed.

Herefter og med henvisning til jordforureningslovens § 1 og § 2, stk. 1, og forarbejderne hertil sammenholdt med Højesterets dom af 9. november 2010 i den såkaldte Slagger-sag (optrykt i U 2011.465) finder landsretten som Miljø- og Fødevareklagenævnet, at det anførte asbestholdige materiale må anses for indgået som en del af jordmiljøet på de ubefæstede arealer og derfor må anses for en jordforurening omfattet af jordforureningsloven. Det kan heroverfor ikke føre til et andet resultat, at Roskilde Kommune har henvist til, at påbuddet ikke var begrundet i hensynet til at fjerne en jordforurening eller at imødegå risikoen herfor.

Der er enighed mellem parterne om, at kommunen ikke har haft hjemmel til at udstede påbud efter jordforureningsloven, jf. herved lovens § 41, stk. 2, jf. stk. 3, nr. 2.

På denne baggrund og med henvisning til det nedenfor anførte om hjemlen til at udstede påbud efter miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43, tiltræder landsretten, at kommunen ikke har haft hjemmel til at udstede denne del af påbuddet.

De befæstede arealer

Der skal herefter tages stilling til spørgsmålet om hjemmel for de øvrige dele af kommunens påbud, som vedrører de såkaldte befæstede arealer (stenbelægning og tage mv.). Der skal i den forbindelse tages stilling til den nærmere rækkevidde af hjemlen til at udstede påbud til grundejeren efter miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43.

Efter ordlyden af miljøbeskyttelseslovens § 43 og forarbejderne til lovens §§ 43 og 46 finder landsretten, at det som udgangspunkt er den til enhver tid værende grundejer, der er ansvarlig for håndtering og bortskaffelse af affald placeret på den pågældendes ejendom, uanset om affaldet måtte være placeret på ejendommen ved grundejerens mellemkomst, og at myndighederne i dette omfang kan meddele påbud til grundejeren med henblik på at forebygge og sikre, at affald opbevares og håndteres på forsvarlig måde.

Landsretten finder videre, at henvisningen i lovforslagets almindelige bemærkninger til affaldsudvalgets betænkning fra 1988 og den deri indeholdte lovskitse efter almindelige lovfortolkningsprincipper må antages at indebære, at lovgivningsmagten har tilsigtet, at der skulle gælde et strengt grundejeransvar på affaldsområdet, men at det i øvrigt må anses for overladt til de retshåndhævende myndigheder og domstolene at foretage afgrænsningen i de konkrete tilfælde. Der er ikke sikre holdepunkter for at antage, at hensigten har været at indføre et i alle tilfælde ubetinget grundejeransvar.

I den foreliggende sag er parterne enige om, at det asbestholdige materiale på ejendommen skyldes en brand i huset på ejendommen, og at grundejeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd i den henseende. Der er endvidere enighed om, at grundejeren frivilligt har foretaget i hvert fald en delvis fjernelse af asbestholdigt materiale fra ejendommen umiddelbart efter branden.

Under de således foreliggende omstændigheder og efter det anførte om grundejeransvaret finder landsretten, at der ikke har været tilstrækkelig sikker hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43, til at udstede påbuddet vedrørende de befæstede arealer. Der er herved tillige henset til oplysningerne om størrelsen af omkostningerne til at efterleve påbuddet.

Herefter frifindes Miljø- og Fødevareklagenævnet i det hele.

Det bemærkes, at de uhensigtsmæssigheder, som sagens udfald måtte indebære for kommunernes administration af reglerne på affaldsområdet, i givet fald må løses af lovgivningsmagten.

Sagsomkostninger

Sagen er henvist til behandling ved landsretten i 1. instans, da sagen må anses for principiel og med generel betydning for retsanvendelsen og retsudviklingen. Henset hertil og til karakteren af det hovedspørgsmål, som sagen har rejst, finder landsretten, at hver part skal bære egne omkostninger.